

Η αυτοσυντηρησία οδηγεί στο ενιαίο μέτωπο

Τρίτη 19 Ιανουαρίου 2016, 00:06

Του Γιώργου Ν. Πολίτη*

Τρεις πολιτικοί χώροι κυριάρχησαν στην πολιτική σκηνή τα τελευταία εκατό χρόνια: ο συντηρητικός, ο φιλελεύθερος και ο αριστερός. Έως το 1922 η Αριστερά είχε μικρή απήχηση, αριθμούσε μόνο μερικές εκατοντάδες μέλη. Η πρώτη αυτή περίοδος σηματοδεύτηκε από τον εθνικό διχασμό, τη ρήξη, δηλαδή, μεταξύ Φιλελευθέρων και Συντηρητικών. Τις δύο πλευρές χώρισαν αγεφύρωτες ιδεολογίες, πάθη, μίσος, αίμα και η Δίκη των Έξι. Μέχρι την Κατοχή, δύσκολα θα φανταζόταν κανείς ότι οι δύο αυτές πλευρές μπορούσαν κάποτε να συμφιλιωθούν. Κι όμως, όχι απλώς συμφιλιώθηκαν, αλλά συνασπίστηκαν. Τι ήταν αυτό που μετέβαλε την κατάσταση;

Κατά τη διάρκεια της Κατοχής η πολιτική και στρατιωτική ισχύς της Αριστεράς πολλαπλασιάστηκε. Στις παραμονές των Δεκεμβριανών η Αριστερά ήταν παντοδύναμη. Ουσιαστικά, ολόκληρη η χώρα ήταν υπό τον έλεγχο της, εκτός από ελάχιστες περιοχές της υπαίθρου και μία μικρή νησίδα στο κέντρο της πρωτεύουσας. Τι ήταν αυτό που μετέστρεψε τους συσχετισμούς;

Ήταν ο τρόμος των Δεκεμβριανών και η εμπειρία της εαμικής εξουσίας. Η μικρής διάρκειας εμπειρία της Αριστεράς στην εξουσία αρκούσε, ώστε να συνενωθούν οι μέχρι πρότινος άσπονδοι εχθροί. Η εγγενής αυταπάτη της Αριστεράς, ότι δήθεν αυτή εκφράζει μονοπωλιακά το σύνολο του λαού, την οδήγησε στην καθολική υποτίμηση του ένστικτου αυτοσυντηρησίας της άλλης πλευράς. Φιλελεύθεροι και Συντηρητικοί συμάχησαν και κατέβαλαν την Αριστερά, οδηγώντας την στη συνθηκολόγηση. Το Στέμμα, που ήταν κάθε άλλο παρά αγαπητό σύμβολο για τους φιλελεύθερους, έγινε ο αδιαμφισβήτητος πόλος συσπείρωσης απέναντι στον κομμουνιστικό κίνδυνο.

Εβδομήντα χρόνια μετά δεν λύνουμε τις διαφορές μας με τα όπλα και οι περισσότεροι από εμάς δεν βλέπουμε εχθρούς, αλλά αντιπάλους. Αναλογίες όμως υπάρχουν. Η

Αριστερά ποτέ δεν ήταν ισχυρότερη απ' ότι στις παραμονές των εκλογών του 2015. Στον δημόσιο χώρο ο αριστερός λόγος κυριαρχούσε πάνω στον οξειδωμένο καθεστωτικό λόγο της απέναντι όχθης. Χρειάστηκε ένας μόλις χρόνος αριστερής διακυβέρνησης, ώστε να αναδειχθεί η πρωτοφανής κυβερνητική ανεπάρκεια. Ποτέ εκλεγμένη κυβέρνηση δεν έπεσε τόσο πολύ έξω στις εκτιμήσεις της. Ποτέ δεν υπήρξε πιο αδυσώπητη ανακολουθία προεκλογικών δεσμεύσεων και μετεκλογικών πράξεων.

Σε αυτό το περιβάλλον, ο φιλελεύθερος και ο συντηρητικός χώρος αρχίζουν να κατανοούν ότι όσα τους χωρίζουν –και είναι πολλά– είναι ασήμαντα μπροστά σε όσα τους ενώνουν απέναντι στον πολιτικό τους αντίπαλο. Κατά την περίοδο της κρίσης, ο φιλελεύθερος χώρος βουβάθηκε, κατακερματίστηκε, έμεινε ακέφαλος. Ο συντηρητικός χώρος υποστηρίχθηκε συχνά μέσα από ανορθολογικές εκφράσεις, που ιστορικά τον αδικούν. Ο λόγος και το πολιτικό προσωπικό αυτών των δύο χώρων αλέστηκε από τη μυλόπετρα της κρίσης. Σήμερα, φαίνεται ότι ο νέος αρχηγός της Ν.Δ. θα μπορούσε, ίσως, να λειτουργήσει ως ενοποιητικός πόλος συσπείρωσης και των δύο. Είναι η πρώτη φορά, εδώ και χρόνια, που η πιθανότητα συγκρότησης ενιαίου μετώπου δείχνει ισχυρή. Η γνώριμη αυταπάτη της Αριστεράς την εμποδίζει να κατανοήσει το ένστικτο αυτοσυντηρησίας της άλλης πλευράς.

**** Ο κ. Γιώργος Ν. Πολίτης είναι επίκουρος καθηγητής κοινωνικής φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και συγγραφέας του βιβλίου «Να σηκωθούμε όρθιοι – Η επανάσταση της κοινής λογικής».***